

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily)
Owned and published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(a corporation.)

FRANK SAKSER, President, LOUIS BENEDIK, Treasurer.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
53 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenem nedelj in praznikov.

Za celo leto velja list za Ameriko in
Canada \$4.00 Za celo leto za mesto New York \$3.00
Za pol leta \$2.50 Za četrt leta za mesto New York \$2.00
Za četrt leta \$1.50 Za inozemstvo za celo leto \$6.00

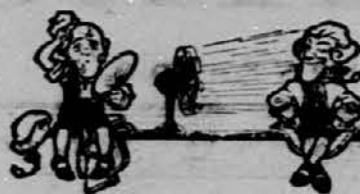
GLAS NARODA
("Voice of the People")
Issued every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$4.00.

Advertisement on agreement.

Dopis brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo.
Denar naj se blagovito pošilja po Money Order.
Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejane bivalne
naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA"
Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
Telephone: 2876 Cortlandt.

Napočil je čas veternice

V vročih dneh, ko se zrak ne giblje, vam je hladina napica takoj narazpolago, ko odprete električno veternico.

Vsak se čuti boljše in dela boljše.

Vsakovrstne velikosti in vrste so napredaj v naših izlozih.

The New York Edison Company

A. T. S. Service
Irving Place and 15th Street—Stuyvesant 5609
District Office
where Electrical Appliances of all kinds are on display
434 Broadway near Canal St. 321 East 14th St. near Lexington & 3rd Ave.
10 Irving Place corner 15th St. 32 East 25th St. near 3rd Ave.
124 West 42nd St. between W. 42nd & 43rd Ave. 262 East 49th St. near Courtlandt Ave.
255 Tenth Ave. corner Monterey Ave.

Dopis

Nu Mine, Pa.

Napisati hočem nekaj stavek, v trdnem upanju, da pri Vas ne pristanem listu, ne bodo padli v koš, kot pri uredniku Glasila KSKJ.

Pred par tedni sem poslal kratel, dopis v zgoraj omenjeno Glasilo, v trdnem upanju, da nisem prekoril meje tiste grozne cenzure, a žalibog, gotovo sem udaril na kako preobčutljivo struno, ker dopis ni ugledal belega dne. Cenzura pri omenjenem listu je ostrejša kot v svobodni (?) Jugoslaviji.

Torej k stvari! Ker smem trdit, da je pretežna večina članov KSKJ naročena, oziroma bere naš neprečeljni dnevnik, vendar ne prosim cenj. uredništvo, ponatisniti naslednje vstave.

V šte. 26. omenjenega Glasila nam mogočni predsednik uradno naznanja, da podaljša glasovanje o reinsurance do 1. jan. 1920. V šte. 27. tega Glasila pa štimo izpod peresa urednika članek "Na delu!", v katerem je prava mesečina. Zdi, ko je zadeva pri kraju, oziroma končana, ima tudi urednik Glasila in kot glavni urednik izreči svoje skromno mnenje. Ko bi jaz spodaj podpisani bil eden glavnih urednikov, bi se potrudil, izreči svoje mnenje takoj na seji pri predlaganju omenjene predloge, a ne šele, ko je zadeva končana, kot trdi urednik Glasila. A glavni visoki gospodine predsednik pa trdi v svojem uradnem naznanilu, da zadeva ni končana do 1. jan. 1920. Le dajte mešeti, sardelo bo vedno huje! Urednik Glasila nadaljuje: "Zadnji spor se je rešil, hvala Bogu, povolno (!) in pravilno" (!) itd. Da, res pravilno! Polovica društev sploh voliti ni hotela, treznostislci člani o tem niso hoteli dosti razpravljati. "Obveljala je ljudska volja ali beseda članstva", pravi urednik Glasila. A gl. predsednik, kaj pa on zankazuje? On pa uradno naznanja, da se mora voliti v vršiti naprej, oziroma on podaljša čas do 1. jan. 1920! Kam pa plovemo?

Nadaljni članek urednika je res hvaljeviden, ko tako lepo poziva na Victory Drive. A gospodine uredniče, kdor le malo zasleduje zadnje mešanice, kaj menite, da bi pristopil v organizacijo kot zgoraj omenjena? Pomislimo malo sedanje ruvanje! Mogočnost gl. predsednika! Ako ne opraviš sv. spovedi, nisi vprašan: ali ti je bilo mogoče ali ne? Enostavno ver. s temi garjevimi ovcami! Vzemimo v roke Glasilo in pogledimo uradno naznanilo gl. tajnika. Pristopi člani: 16. Suspendiranih in odstopnih 95 članov, brez članice! Kam plovemo?

Kot zgoraj omenjeni poziv gl. urednika je vse hvale vreden, a težko izpeljiv.

Za naše podporne organizacije je ena rešitev združevanje, kot piše rojak John Yerich v Glasu Naroda 10. julija. Da, da! Cenj. rojaki in člani raznih organizacij, to so resnične in pomembne besede! Ni ga sredstva na sveta, da bi nas rešilo peloma, dokler bomo tako razdeljeni. In tu, daleč proč od svoje rojstne grude, ne moremo biti eno telo?! Proč s političnim prepričanjem, proč s verskim naziranjem! A žalibog! Da, resničen je njegov nadaljni stavek: Velik čudež pa bo in največji čin v zgodovini ameriških Slovencev, ako se zavrži kaj enakega, da bomo stali ameriški Slovenci pod praporom ene same mogočne podporne organizacije! Ne bom tu navajal nadalje članek rojaka Yericha. Vsak rojak, oziroma člani

podpornih organizacij naj zgoraj omenjeni članek pazno čitajo. Odločno se zavzemamo za združevanje, bratsko si podajmo roke skozi celo to mogočno ljudovlado! In vi, voditelji podpornih organizacij! Vaše delo bo venčano z najslavnejšim venzem podpornih organizacij v zgodovini ameriških Slovencev!

Z delom se v tej okolici, oziroma distriktu št. 2 U. M. W. of A. ne moremo posebno pohvaliti; dela se tu v okolici malo bolje kot polovico časa.

Stari nemški duh se hitro prebuja

AMERIŠKI POROČEVALEC PRavi, DA JE NEMŠKI VOJNI STROJ ZDROBIL TAKO BOLJŠEVIZEM KOT REVOLUCIJO IN DA HOČEJO SEDAJ JUNKERJI NOVA OZEMLJA NA IZTOKU. — SEDAJ POTREBUJEJO LE ŠE NOVEGA VOJ. LORDA.

Piše Arno Dosch-Flerout.

Varšava, Poljska, 21. junija. — Nemčija se je zopet našla, — je zopet stara Nemčija, potem ko je omahovala tekmo osmih mesecev revolucije. Sedaj je zopet dobila nazaj svoj mir ter se zaveda svojega cesarskega Jaz. Potrebuje le še vojnega gospoda.

Izpemembo v tekni zadnjih dveh mesecev v Nemčiji je treba razumeti, kajti ta izpememba je nevarna. Ko sem zapustil Nemčijo aprila meseca potem ko sem se skozi pet mesecev vdeležil nemške revolucije, sem opazil, da se nemški narod pomika v smeri proti demokraciji. Prepričan sem pa bil, da se godi le radi tega, ker je bil narod zmehšan vled stalnih ustaj špartačnov. Sedaj pa, ko sem prekoril Nemčijo od zapada do izтока, sem našel Nemčijo tako udobno izročeno njenim starim potom, da morem komaj vrjeti, da je bila v Nemčiji sploh kdaj revolucija. Mogoče sploh ni bilo revolucije v pravem smislu besede. Bil je le velik poraz.

Po dveh mesecih odsotnosti iz Nemčije sta mi padli v oči predvsem dve stvari. Prva je ta, da je boljšešvika nevarnost v Nemčiji za vedno končana. Noskejeva armada s svojimi junkerskimi častniki ter kmečkimi vojaki, združena z ostanki stare armade, katere je rešil Hindenburg, je zdobil revolucijo. Imela je vojni material, vsako stvar od železnega klobuka pa do neskončnih verig munice za strojne puške in vojni ljo je isti stari nemški izvrstni generalni štab. V zadnjih dveh mesecih je obkolila ta armada Nemčijo s topovi ter iztrebila boljšešvize.

Razvntega se je pomaknila ta armada proti iztoku ter izčistila Litvinsko, Kursko in vse kraje prav do Rige. To je storila nemška armada deloma na naše prošnje. Del pogojev premirja je bil, da naj opravlja Nemčija policijsko službo v obmejnih okrajih in to je Nemčija storila na temeljni način. Stori jo je to na podlagi povelj, ki so prišla iz Spa in naložila ji ni bila preveč mučna.

Naša misel ni bila, da bi pustili Nemce tam za vedno, a Nemci, kojih smisel za zgodovino je izvrstna, se spominjajo, da je postala iztočna Prusija nemška, ker so nekoč povabili Poljaki takozvane Krizarje naj pridejo v dotične okraje ter opravljajo tam policijsko službo. V takratnih časih se je glasilo, da so prišli ti Krizarji tjakaj da pokristjanijo poganske čete. Zgradili pa so mesto tega nekaj nemških trdnjav, privedli s seboj veliko število nemških kolonistov ter napravili de-

Še nekaj mi je na srečo, da posvarim rojake v tej okolici, in čer: Kaj pogosto se čuje, da ho-dijo agentje po premogarskih naselbinah okoli nevednih premogarjev. S sladkimi besedami prodajajo vsakovrstne shares (stock). Tako je obiskal pred nekaj meseci naselbino Seminole, Pa., neki agent v spremstvu nekoga Hrvata in prodajal shares neke Johnston Tire & Rubber Co. ter izvalil nekaj stotin dolarjev od naših rojakov, za katere žalibog lahko rečemo: Good-bye, ameriški dolareci! Na prošnjo neke moje najboljšije prijateljice, katere je tudi dala \$100, sem šel omenjenim shares do dna. In tu hočem navesti glavne podatke: Zgoraj omenjena družba, je bila organizirana v Sacramento, Cal., v juniju 1. 1914. V mareu 1. 1915 se je omenjena družba preselila v Chicago, Ill., in pred kratkim je svoj glavni urad zopet premestila v svojo tovarno v La Porte, Ind. Omenjena družba pošilja svoje agente po premogarskih naselbinah, da prodajajo shares (delnice) po \$1, a ko ti agent da certifikat, se oni glasijo za 50 shares za \$100. Kot se razvidi, omenjena družba obstoji že pet let, a nikdo ni še nič prejel nazaj, kar je dal; in ako bi bilo res kakve vrjednosti, ne bodo hodili agenti po revnih premogarskih naselbinah pod 25% commission ter izvaljali težko prislužen denar od nevednih naših ljudi. Ne dajte težko prisluženih dolarjev, ako ne znate, v kaj in komu! To-liko v prijazno pojašnilo, a prošim brez zamere!

John Yeloushan.

Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1900.

Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URAĐNIKI:
Predsednik: MIHAEL ROVANEK, box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, box 106 Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrtin: LOUIS COSTELLO, Salda, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIKI:
Dr. JOS. V. GRAHEK, 443 E. Ohio St., N. S. Pittsburgh, Pa.
NADZORNIKI:
JOHN GOUZE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9441 Ave. M., So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 6126 Natrona Alley Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:
GREGOR J. PORENTA, box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, box 480, Ely, Minn.
JOHN RUPNIK, S. R. box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODOR:
JOSEPH PLAUTZ, Jr., 422-7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624-2nd Ave., Duluth, Minn.
MATT FOGORELC, 7 W. Madison St., Room 605 Chicago, Ill.

ZDROŽEVALNI ODOR:
RUDOLF PERDAN, 6025 St. Clair Ave., NE Cleveland, Ohio.
FRANK SKRABEC, Suk. Yda, Sta. box 63, Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407-8th Ave., Johnstown, Pa.

Jednotno glasilo: GLAS NARODA.

Vsi dopisi, tiskajoči se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavna tajnika Jednote, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odora. Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode oziralo.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem za obilen pristop. Jednota postuje po "National Fraternal Congress listu". V blagajni ima krog \$300.000 (tristotisoč dolarjev). Bolniških podor, poškodnin in smrtin je že izplačala do \$1,500,000 (en milijon in pol dolarjev).

Bolniška podpora je centralizirana. Vsak opravičen bolnik si je svest da dobi podporo, kadar jo potrebuje.

Društva Jednote se nahajajo po raznih naprednih slovenskih naselbinah. Tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitve novih. Društvo se lahko ustanovi s 8 člani ali članicami.

Za nadaljna pojasnila se je obrniti na glavnega tajnika.

peracije vojnega stroja in Nemci, ki niso nič, če niso realisti, so enostavno prenesli ta svoj stroj na istočno stran. Ena posledica tega je, da čujemo tukaj v Varšavi le par mesecev pozneje neprestano novice o gromadenju nemških čet, ki zavzemajo svoje postojanke proti poljski armadi. To čujemo tudi z nemirom, — oni med nami, ki smo videli obe armadi, kajti čeprav ni nobene primere med duhom v obeh armadah, tako zelo nadkriljujejo poljski duh nemškega, — je vendar nemški vojak na boljšem glade železine. Nemci imajo dosti železnih čelad, strojnih pušk, plina, zakopnih mozarjev, artilerije vsakega kalibra, aeroplanov, opazovalnih balonov ter vseh pritlikil modernih vojne, katere so prevedli enostavno z zapadne na istočno fronto, da ogrožajo varnost Poljske.

Nemci bi radi dali Alzacijo, Lorensko, Saar okraj ter tudi zapadni breg Rena, če bi se mogli polastiti celega cesarstva na iztok. Lahko vzamemo za ugotovljeno stvar, da so Nemci v trenutku, ko so videli, kakšni so mirovni pogoji, obrnili svojo pozornost na iztok.

Pred nekaj dnevi sem pohajkoval po Gdansk, ter se natihem smejal četverooglatosti mesta, posebno pa č etverooglatosti otok v mestu. V Gdansk ne puste nareči niti otrok, da bi hiteli veselo domov iz šole. Korakajo v vrstah po štiri in učitelji spremljajo otroke domov na slovesen način. Vojško so vzgojeni od zibelke naprej. Celo majhne deklice korakajo v vrstah, po štirih v eni.

Z veseljem sem sledil sprevidu šestnajstih majhnih deklic, katere je vodila učiteljica. Učiteljica je bila prav tako gladko počesana kot deklice in razlika je obstajala le v tem, da so imele deklice kratke repke na hrbtih, dočim je bila kita učiteljice zvita v trd klopčič.

Naenkrat se je sprevid ustavil pred nekim kipom in jaz sem šel počasi mimo njega. Bil je kip V. liema I. Na besedo iz ust učiteljice so se deklice, ki so bile stare sedem ali osem let, ozrle kvšku in čul sen naslednje besede: — To je veliki cesar Viljem, vaš pruski kralj, ki je zavojeval ostalo Nemčijo in sosednje narode ter ustvaril "Vaterland". On je oče domovine in spoštovati ga morate.

Se vedno sem stal presenečen, ko je prišel mimo vojaški oddelak z godbo, ki je zaigrala himno "Deutschland ueber alles!", ko je korakala mimo kipa. Nisem bil v Gdansk neke nedelje, a rekli so mi, da se je celo mesto, to je celo notranje trgovsko mesto, ki je nemško, — izprehajalo pred kipom svojega priljubljenega kralja in cesarja ter mu s tem izkazovalo čast.

Kadar potuje človek po Nemčiji, pričinja čutiti starega pruskega duha kakor hitro se napoti iztočno od Berlina. Zapadno od Berlina je razpoloženje nekoliko manj bojevito in ljudje pojejo tam le s pritajenimi glasovi, kajti vedo, da je še vedno zavezniška straža ob Renu. Nekoliko boljše se počutijo sedaj, ko vedo, da odhajajo ameriški vojaki hitro domov. Ameriški vojak se gotovo rad vrača domov, a niti na polovico tako rad kot bi si to želeli nemški imperijalisti.

EKSPLOZIJA NA PARNIKU.

Cardiff, Wales, 16. julija. — Dvanajst oseb je bilo ubitih vsled eksplozije na angleškem tanku "Roseleaf". Eksplozija se je zavrila včeraj popoldne. Parnik se je mudil tukaj, ker so ga po-pravljali.

PROTEST NEMŠKE NEODVISNE STRANKE.

Berlin, Nemčija, 16. julija. — Načelniki neodvisne stranke pozivajo nemški proletarijat, naj 21. julija protestira proti "versail-skemu imperijalističnemu miru".

ISČE SE PREMAGARJE.

Dobra plača, dober board, vedno dobre delavske razmere. Unijska majna. — Miller Coal Co., Adrian, W. Va. (18-22-7)

Kad bi izvedel za mojega strica MATIJO ULIJAN, doma iz Zablje pri Ilirski Bistrici. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, naj mi naznani, ali naj se pa sam oglesli, ker mu imam nekaj važnega poročati iz starega kraja. — John Ulijan, Box 541, Mt. Jewett, Pa. (18-21-7)

Vojne s polovičnim srcem

Dolgo časa so rabili zavezniki, da so spoznali potrebo vojaške enotnosti v vojni proti Nemčiji, dočim niso nikdar v polni meri doslegli diplomatske enotnosti.

Vsaka enotnost v vojni proti boljševizmu pa je še veliko bolj oddaljena. Vse kaže, da je izdelal najvišji vojaški svet praktičen načrt za rusko kampanjo. Boljševiki imajo dosti čet, da zavrnejo Kolčakovo invazijo iz Sibirije ali pa Denikinov napad z južne strani, a ne morejo vstaviti obeh naenkrat.

Ravno sedaj potiskajo sile Kolčaka, a to priliko je izbral Denikin ter potisnil naprej, s čemur je resno ogrožena cela boljševiska organizacija.

Načrt vključuje sedaj operacije proti Petrogradu od strani Finceev, Estov ter neke ruske armade pod poveljstvom generala Juchenca. Ko se bodo pričele te čete premikati ter sodelovale s Denikinom in Kolčakom, je v precejšnji meri pričakovati uspeh.

Uspeh v moderni vojni pa je v veliki meri odvisen od vojnega materiala. Nekateri med zavezniki pomagajo Kolčaku. Če delam mi isto ali ne, je velika skrivnost za splošno občinstvo, vendar pa je vrjetno, da ne pomagamo. Medtem pa vstraja naša vlada pri zahtevi, da se Rusije ne sme blokirati.

S tem hočemo reči, da bodo smeli importirati boljševiski ves vojni material, katerega potrebujejo, če bo zmagala naša vlada s svojo zahtevo.

Večina ameriških listov je prepričana, da je za Ameriko najbolj primerno, če v polni meri sodeluje z vlado Kolčaka, ki je obljubila, da bo poslovala le kot varuhinja ruske prostosti in da bo sklicala od naroda izvoljeno ustavodajno skupščino, kakorhitro se bo polastila kontrole v centralni Rusiji. To bi bila najboljša politika. Ona, katero pa mi sedaj zasledujemo, je očitno slabša med vsemi.

Boljšje je, če stojimo na eni strani kot da stojimo na obeh straneh.

Drugi zopet hočejo, da nimamo nobenega opravka s Kolčakom, niti z Leninom, da se unaknemo v svoje lastne meje ter pustimo, da Rusi sami medseboj izvojujejo boj.

Težko je, da bi zmagali v velikem boju ljubili narod, ki jim ni dal nobene pomoči, a še manj vrjetno je, da bi imela zmagujoča stran prijateljska razpoloženja proti narodu, ki se je zavzemal za obe strani.

Naša opozicija proti blokadi Rusije bi ne imela nobene praktične važnosti, če bi Anglija in Francija vstrajali pri svoji zahtevi. — Naša pomoč Kolčaku pa ni bila dosedaj očitno nobene praktične vrednosti. Naši proboljševiki izjavljajo seveda, da bi povzročila taka blokada izstradanje milijonov nedolžnih ženski in otrok. Take pritožbe prihajajo pogosto iz istih krogov, ki so se toliko zavzemali za ženske in otroke v Nemčiji. Kljub temu pa zaslužijo nekaj pozornosti. Če jim pa posvetimo pozornost, se moram obenem vpraševati z začudenjem, kako bi Rusija — žitnica Evrope — izvaževala krmila, pšenice, stradal, če bi ne mogla dobiti živil iz inozemstva.

Vsa transportacijska sredstva so uničena. Ali je to naša krivda? — Kmetje gromadijo hrano ter je nočejo pošiljati v mesta. Ali je to naša krivda?

Če strada centralna Rusija, je treba naprtiti vso krivdo za to vladi, pod koje kontrolo se nahaja dežela skozi zadnjih dvajset mesecev. Če bi pa bila blokada dvignjena, si lahko mislimo, da bo ta vlada raje importirala strojne puške kot pa moko.

Glede Ogrske čujemo sedaj, da je poslal francoski general Fr. d'Esperey ultimatum na Belo Kuno, v katerem preti, da bodo za vezniške čete zasedle Budimpešto, če se ne bodo madžarski boljševiski takoj odpovedali vladi v prilog demokraciji vladi.

Težko je vrjeti to, kajti tak korak bi značil popolno nerazumevanje pomena boljševizma v centralni Evropi. Boljševizem na Ogrskem kot boljševizem v Rusiji izkiva sovražno akcijo od strani zunanega sveta edino iz dveh vzrokov: — ker ima za cilj svetovno revolucijo in ker se bo združil — če bo primerno — z nemškimi militarnimi za strmoglavljenje demokracijskih držav, ki so sedaj skupni sovražniki junkerjev in boljševiskov.

Mi se borimo proti Leninu, ker je pomagal Nezmem in ker skuša pospešiti revolucije v zavezniških deželah.

Naše pritožbe proti Bela Kunu ne izvirajo iz tega, ker je zaplenil lastnino ogrskih aristokratov, temveč iz tega, ker skuša preprečiti izročitev ogrskega ozemlja, v katerem stanujejo Slovaki in Rumuni v roke Ochoslovaški in Rumunski ter ker skuša razširiti boljševizem v smeri proti zapadu.

Spraviti njeva ven ter postaviti na njegovo mesto človeka ti pa Karolyja, bi pač uničilo zadnje gibanje, a ne bi ustavilo prvega. Boljševizem na Ogrskem je le sredstvo, ne pa cilj zase.

Madžari so pustili vladi Bela Kuna, ker so domnevali, da bo on v družbi Leninom pridobil zanje boljše mirne pogoje.

Če vržemo Kuna ven, bo odpor Madžarov prav tako oster in odločen. Če ima Franchet d'Esperey dosti čet na razpolago, da zasede z njimi Budimpešto, bi moral storiti to takoj ter držati deželo zasedeno, dokler bi Madžari ne spoznali dejanskega položaja ter sprejeli mirovnih pogojev.

Naše sedanje taktike na Ogrskem in v Rusiji so vse preje kot odločne.

Holandska hoče najbrž razviti svoj tujski promet, ker noče izročiti zaveznikom prejšnjega kaiserja.

Zakaj bi ne dali Coney Islandu te prilike?

Tiskovna svoboda v Sloveniji.

Počtna zveza z Jugoslavijo je — od ameriške strani — odprta in dani obstojajo očividno še težave v Evropi, dobimo vendar na poslednje različne liste iz starega kraja. Mnogo zanimivega nam razkriva to časopisje; seveda ni vse razveseljivo, kar je zanimivo.

Pred vsem se lahko spozna, da so vesti nepopolne in da ne more čitatelj izvesti vsega, kar bi rad izvedel. Čemu je pripisati to pomankljivost, se lahko ugane, če se malo bolj pogleda na zunanje lice nekaterih listov.

Niso se daleč za nami časi, ko se je pela srbski vladni slava do neba in se nam je slikala Srbija kot dežela največje demokracije, kadar ni hotel slepo prisegati na to, je bil sovražnik narodnega

stima, ki bi mogla na primer koristiti sovražniku, dasi je pogosto tudi v tem oziru strah konservativnih duhov prevelik, toda vojna je končana, v Jugoslaviji pa imajo še vedno cenzuro, ki nas spominja na najtemnejše dneve stare Avstrije.

Naša slika kaže posnetek ene strani ljubljanskega dnevnika "NAPREJ", ki je zgovoren od katere velike "demokracije", ki je sedaj doma v naši stari domovini. Razume se, da ni to edina konfiskacija, ki je zadela omenjeni list. (Op. ur. V ravno isti številki "Napreja" je srbski vladni cenzor rablil rdeči svinčnik na tretji strani). Pri tem je pa treba omeniti, da je slovensko časopisje razmeroma "srečno", kajti ne

misli med ljudstvom, jih ne more nikjer biti. Dvajset ministrov v Belgradu tudi nima več pameti, kakor vsa narod.

Zatiranje tiskovne svobode je pa na drugi strani najjasnejši dokaz, da se vodi v deželi boj. Vodi se pa z neenakimi sredstvi. Vlada izrablja moč, ki jo ji daje jugoslovanska državni aparat, medtem ko se skuša narodno vzeti edino sredstvo, svobodo njegove besede. To je bila stara metoda vsake avtokracije, in s tem da se poslužuje, kaže sedanja jugoslovanska vlada svoj pravi značaj. Namesto toliko opevane in tudi avtokracije ali pa militaristična sialvene demokracije bi se rada definitivno ustanovila dinastična avtokracija ali pa militaristična

Gleda pismo iz domovine

Rojaki nam pošiljajo cele kopice pism z željo, naj jih priobčimo v našem listu. Pisma so nadvse zanimiva, in jih zato tudi po možnosti priobčimo. Nekaj je pa treba pripomniti: — Veliko pism je takih, ki se tičejo samo domačih oziroma družinskih zadev. Taka pisma imajo pomen le za dotičnika, na katerega so naslovljena, za širšo slovensko javnost pa ne. Dobimo tudi pisma, na katerih ni označeno, iz katerega kraja so. Tudi takih pism ne kaže priobčati. Predvsem je treba vpoštevati sledeče: Če hočete, da bo vaše pismo, ki ste ga dobili iz starega praja, priobčeno, napišite poleg iz katerega kraja je bilo odposlano in kdo ga je odposlal. Večkrat so tudi v pismu označene besede naprimer takole: sosedov Štefan bratov sin, naša tamlada je umrla, stric se je oženil itd. Dotičniku, ki je dobil to pismo, so te osebe seveda znane, drugim pa ne. V takih slučajih je torej treba poleg napisati krstna in rodbinska imena. Najboljše je pa, če rojaki povzamejo iz pisma najzanimivejše ter nam pošljejo v obliki poročila. Pišite, kdo je umrl v vaši vasi, kateri so bili ranjeni, kateri poročili, počem je razno blago in druge novice, ki bi utegnile zanimati ljudi iz dotičnega kraja in splošno slovensko javnost v Ameriki.

Pismo iz domovine

Vera Nagode v Clevelandu, O. je dobila sledeče pismo:

Loka pri Zidanem mostu,

22. junija 1919.

Draga mi Veronika!

Sprejela sem list, katerega si priložila k onenu, ki si ga pisala Poldizovi Johani. Drugih še do zdaj ne. Tudi Jernegovka mi je pravila, da so od Mice dobili pismo in da jim piše, da sta onadva niso tukaj, v Loku za atom podelovala in tistih tisoč dolarjev, za katere sta pa morala, ker niso ata več plačevali v blagajno, še ena dva več časa plačevati.

Ali je že Viki ozdravel? Kaj za eng delo ima Tvoj mož? Kako se imajo še drugi naši ljudje tam? Šabotičev Anza je pisal, da se še ni živil, pač pa se bo, ko pride nazaj domov in to bo prav kmalu. Ali so še Vahtarjevi tam blizu vas? Mastnak bo našel več otrok kot jih je pustil, ga je njegov brat Zorak nadomestoval. Pa en fanteček je umrl, ta drug še živi. Kaj pa od Tomažvega Vineta kaj veste, kje je? On že dolgo ni del nič glasu od sebe. Po drugih se je izvedelo, da se je oženil. Ubogi njegovi starši očeta žalujejo za njim, pa saj očeta že krije zemlja, umrl je pred Binkostami v ljubljanski bolnišnici. So zvonili v Loku naenkrat Vašemu atu in Tomažu. Ta star Straus, Santi, Dular, Kačjan, Semčevka, Julina mož, Zorn, Derencinca, Petrača ta stara oba so pomrli. Mnogo fantov in mladih mož je umrlo pa v vojni.

Zdaj sem Ti zopet malo razložila in ako si moje prvo pismo dobila od 12. junija, tako več sedaj vse. Sprejmite vsi srčne pozdrave in poljube od tete Mine, Eme, Johane, od mojega moža in od Lojze. Z Bogom!

Nekatero so velike, nekatere male, nekatere z monogramom, nekatere brez njih. Daroval so mu jih prijatelji obeh spolov. Skatle so zelo dragocene, kajti okrašene so z diamanti, rubini in drugim dragim kamenjem.

Nadalje so mu bili ukradeni naslednji predmeti: srebrno ogledale, srebrni glavnik, serbrna nazmna ura, zlati fountain pen, zlati svinčnik, zlati zapetnica okrašena z diamanti, zlati ura, posuta z diamanti ter zapetna ura.

"Frankfurter Zeitung" je z debelimi črkami priobčila tozdeven oglas. Oglas svari razne zastavljavce, naj ne naprosto ukra-

STRAHOVALCI DVEH KRON

ZGODOVINEKA POVEST.

SPISAL FRANJO LIPIČ

XLV.

Obročci: drobni, svetla stvar, ki skoval te mi je zlatar. Kako se jasno ni bleščala na glasno k srečo govori. Na prstu boš mi leskečal in skozi žitje me spremljal. Pomembje polni ti simbol. Spomnik mi skoz radost in bol. Če k'teri prstan kdaj se str, To drug pač bo, moj prstan ne. Če moj pa ima biti strit, Ne stre ga drug nihče kot smrt.

Gregorčič.

Zahajajoče sonce je razlivalo svoj blek po sinjem morju, da so se lesketali valovi v tisočerihih bojah, ki je Desantičeva jadrenica obstala pod opatijskim samostanom. Nemo se je Učka gora vzpenjala proti nebu in čulo se je samo šumenje, morja in žužljanje dreves. Tam na bregu pa je stal od starosti in trpljenja oslabel mož in lhte privijal k sebi in z drhtenimi usnami poljubljal svoje tretjajotno hčer.

Slovesnost tega blaženega svidenja je našla odmev v vseh sreih. Nihče se ni ganil, nihče se ni upal dihniti.

— Oče, oče!

— Asunta, moja Asunta!

Zopet je zavladala tihota. Tomu pa je vzle hladnemu vetru, ki je pihal z morja, postalo tako groče, da je vrget klobuk v travo in si z rokama brisal pot s čela.

— Čudno je takrat bilo, je pozneje rad pripovedoval, kar pri srečnem me je nekaj stisnilo in začel sem se potiti, kakor še nikdar ne.

V nemi sreči se je vojvodinja Asunta držala svojega očeta. Ni vprašala, kako je prišel sem, ne kdo ga je osvobodil, ne kdo ji je povedal, da ga najde tukaj. Samo da je svoboden, da ga zopet ima, to mu je bilo edino, kar je mogla v tem trenutku misliti in čutiti.

Stari vojvoda je prišel prvi k sebi. Njegov pogled je padel na generala Della Croce, ki se je moral držati srdito, kakor bi bil v najljutejšem boju, da je premagal svoja čustva, in potem na Kržana, ki je z rosinimi očmi gledal srečo svoje neveste. Vsakemu je vojvoda podal eno roko. Kržan se je naglil nad to avelo roko in jo poljubil, general jo je krepko stisnil kakor bi hotel reči, naj bo odpusteno in pozabljeno, kar je bilo.

— Odi, so v hišo, ležeč dan samostanom, in tam jih je čakalo novo presenečenje. General Della Croce je dal odpreti velike skrinje, ki jih je bil že poprej poslal, in strme je vojvoda zagledal svoj zaklad, ki ga je imel skritega v svojem gradu na otoku Antikitera in o katerem je mislil, da je izgubljen, da je zapadel beneški republik.

Bogato je nagradil vojvoda vse mornarje, posebno pa Toma, o katerem mu je Asunta vedela toliko povedati.

— Vri in junaški dečko si, je rekel vojvoda, in če boš imel kaj otrok —

— Z milostnim dovoljenjem, vsako leto enega, je Tomo prekinil vojvodo samozavestno.

— Vsem bom jaz za botra, je rekel vojvoda.

— To bo lepo, se je razveselil Tomo, ali potem, svetli vojvoda, morate že še živeti vsaj kakih petindvajset let.

Samotna hiša generala Della Croce se ni videla takega vsejja, kakor je vladala ta dan v njenem obzidju, ko je stari general stopil pred vojvodo Dall Ferro in zasnubil Asuntova svojega nečaka Andreja Kržana.

— Ali, gospod general, pomislite, Asunta je poročena z Ladislavom Gjačičem, je zavzdihnil vojvoda in spomin na nesrečo svojih hčere je odprl vse rane njegovega srca — Ah, kako rad bi je dal plemiču Kržanu!

Tedaj pa je general Della Croce razgnil pergament, ki ga je imel v rokah in na katerem je vise velik in težak pečat.

— Zakon vojvodinje Asunte z Ladislavom Gjačičem je sv. stolica razveljavila in uničila, da je slovesno povzdignjenim glasom naznanil general Della Croce. Jaz sem bil sam v Rimu. Vojni in ministri Zeno mi je pomagal z vsem svojim vplivom in kar me je tudi poučil, kako se v Rimu tako stvari

hitro dosežejo, sem to razsodbo sv. stolice kmalu izposloval. Naj bo Ladislav Gjačič živ ali mrt, vojvodinja Asunta je svobodna.

Tedaj pa se je zgodilo, da se je dvoje mehkih rok oklenilo generalovega vrata in da je dvoje rdečih osten poljubljalo starega konjotera tako presrečno in vroče, da mu je danš skopnela blažena radost. Stari vojvoda pa je objel bodočega zeta ter mu zašepetal na uho:

— Vreden si je, moj sin, bodi srečen z njo in ona s teboj.

Medtem, ko je v hiši generala Della Croce vladala radost kakor še nikdar, se je v mraku začel pladiti po obrežja volk v človeški podobi — pobočnik občenega kraja Gjačiča. Lazel je okrog ljudi, ki jih je poznal, saj so piratje imeli tudi ted svoje zaveznike in privržence, in koval z njimi črne naklepe; oglašil se je tudi v samostanu, kjer je imel dolg in skrivnosten pogovor z nekaterimi menihi, potem pa poslal svojo ribiško ladjo nazaj v Senj, dočim se je sata skril v ribiški hiši pri stariših Tomovega nekdanjega snurnega sovražnika, tihotapec dolgega Jurja.

Naslednjega dne si je Tomo izposlil dovoljenja, da sme z Maro oditi na Trsat, zahvalit se Materi božji za njeno pomoč v jutrovi deželah.

— Saj posebne moči Mati božja trsatska tani doli nima, je Tomo spetoma dopevedoval svoji Mari, a zaradi tistih sveč, ki sem ji jih objubil, se moram vendar z njo domeniti. V Samagusti bi me bil Dragadino — Bog mu daj večni mir in sveti naj mu večna luč! — gotovo izročil piratom, če bi me ti ne bila rešila. Vsak dan sem ti pravičar, — ljuba Mati božja trsatska, reši me iz ječe, pa že si mogla nič opraviti, zakaj na cedilu me ni pustila.

Tomo se je tudi res obnesel in se izkazal hvaležnega.

— No, ljuba Mati božja, ali me kaj poznaš? je odgovoril nad velikim oltarjem visečo sliko Bogorodice in ves vesel je bil, ko se mu je zdelo, da se mu je prijazno nasmejala, kakor bi hotela potrfiti njegovo vprašanje. In zahvalil se ji je v dolgem govoru ter ji kupil toliko sveč, da je bila s sijajno razsvetljavo preskrbljena za mnogo časa. Trsatski menihi so bili take presenečeni tolike radodarnosti, da so smatrali Toma za imenitnega pomorskega razbojnika ter mu vneto priporočali svojo čudodelno Pogorodico, zagotavlja joč ga, da ga bo zanesljivo čuvala pri vseh njegovih podjetjih.

Tudi Kržan je imel ta dan svoje opravke. Moral se je oglasiti pri ker je preskrbljeno za tvojo varznanec in prijateljih ter jim na znaniti svoj prihod in oglasiti se je moral tudi v samostanu, kajti

(Pride š.)

Do danes je bilo izdanih 1796 Potnih Listov (PASOŠEV)

Proskribirani Potni List Pašoš

Rojakom po čili Ameriki. Pišite na

MATIJA SKENDER

JAVNI NOTAR

ZA AMERIKO IN STARI KRAJ

5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

OBHVAJNE PESMI, I. V. P. Hribar,

MISSA IN HON. S. J. (Vogačnik)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Kimovos)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

hotel je, da bo čim prej njegova poroka z vojvodinjo Asunto. Tudi bo Ladislav Gjačič živ ali mrt, pravil obisk in izkopel izpod njih zlato iglo, s katero mu je Asunta pripela na klobuk svoj šopek tedaj, ko se je odpravil iz domovine v svet. Hotel je prositi Asunto, da mu povije na dan poroke ravno tak šopek in mu ga pripiše s taisto iglo za klobuk.

Prisledni domov je našel Asunto saro v sobi, sedečo pri odprtem oknu. Zamisljeno je zrla na zlate stvarce, ki je držala med prsti, in zardela, ko je stopil Kržan pred njo. V prvem hipu je hotela tisto stvarco skriti, a potem se je tih nasmejala in jo pokazala Kržanu.

— Glej, Andrej, kaj mi je striedal!

Lila sta dva poročna prstana, v katerih sta bili vrezani imeni "vojvodinja Asunta Dall Ferro" in "plemče Andrej Kržan".

— O, ko bi že bila moja žena! je zavzdihnil Kržan in privil Asunto k sebi. Ona pa ga je pogledala z jasnimi očmi in rekla z najglobljim prepričanjem:

— Poročena ali neporočena sem tvoja. Tako trdno, kakor so naju zvezali življenja viharji, ne more zvezati noben prstan in nobeden blagoslov.

Naslonila je svojo glavo na Kržanovo ramo. Pri tem je videla skozi okno ter zapazila očeta in generala Della Croce, ki sta se v spremstvu več mož bližala hiši kar mogoče naglo in razburjena.

— Pogled, Andrej, je rekla Asunta, oče in stric hitita domov, kakor da bi se bilo kaj posebnega zgodilo.

Kržan in Asunta sta stopila k oknu. Ko ju je zagledal general Della Croce, ju je veselo pozdravil in zaklical:

— Hvala Bogu, ni se prepozno! In stari vojvoda Dall Ferro je zavzdihnil:

— Hvala Bogu!

Iz ust generala Della Croce sta Asunta in Kržan izvedela presenetljivo novico, da se mudi na obrežju mrtvega kralja Gjačiča pobočnik, ki zbira ljudi, da bi z njih pomočjo napadel hišo in Asunto odjedal.

— Ladislav Gjačič namreč živi in pride kmalu v te kraje, je končal general Della Croce svoje pripovedovanje.

— Ladislav živi? je vzklila Asunta vsa prestrašena. Kdo vam je to povedal?

— Tega ti ne smem razodeti, je rekel general. Objubil sem s svojjo meško besedo, da tega nikdar ne povem. Veruj mi pa lanko, kakor si zdaj lahko brez skrbi, opravke. Moral se je oglasiti pri ker je preskrbljeno za tvojo varznanec in prijateljih ter jim na znaniti svoj prihod in oglasiti se je moral tudi v samostanu, kajti

(Pride š.)

Do danes je bilo izdanih 1796 Potnih Listov (PASOŠEV)

Proskribirani Potni List Pašoš

Rojakom po čili Ameriki. Pišite na

MATIJA SKENDER

JAVNI NOTAR

ZA AMERIKO IN STARI KRAJ

5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

OBHVAJNE PESMI, I. V. P. Hribar,

MISSA IN HON. S. J. (Vogačnik)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Kimovos)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

10 EUHAR. PESMI (Foster)

